

HRVATSKI

glasnik

Godina XXII, broj 49

6. prosinca 2012.

cijena 200 Ft

Publiku je na hrvatskome jeziku pozdravio i Croaticinu višenamjensku dvoranu predao na uporabu zamjenik premijera Mađarske, ministar javne uprave i pravosuđa dr. Tibor Navracsics

Komentar

„Tanacov” nastup prodrmao zajednicu

Nakon prvog nastupa KUD-a Tanac na natjecanju „Fölszállott a páva” (Paun poletio), koju je pokrenula državna javna televizija Duna, MTVA i Kuća običaja poradi populariziranja mađarske narodne glazbene i folklorne kulture, na Facebooku su se mladi Hrvati počeli „rojiti”, poslano je niz poruka s čestitkama, hrabrenjem, navijanjem, a jednako tako mnoštvo ljudi podijelilo je vijest kada će biti srednja kvalifikacija i poziv da što više ljudi prati i glasuje za Tanac. Netko je čak poslao kružni e-mail, koji sam dobila s nekoliko strana s kratkim opisom kulturnog društva Tanac, ističući njegovo djelovanje na polju očuvanja vjerodostojne kulture Hrvata u Mađarskoj. KUD Tanac izabran je od više tisuća prijavljenih izvođača, među 48 najboljih, dakle dospjeti na prvu pretkvalifikaciju, samo po sebi je uspjeh, a možda nismo ni sanjali o tome da će neka narodnosna kulturna skupina dospjeti do završnice. I ovaj put im čestitamo i plesačima, i orkestru, i voditelju, a pohvale bih uputila i članovima ocjenjivačkog suda, koji su programsku točku narodnosne kulture smatrali ravnopravnim, jednako vrijednim i važnim dijelom kulture u Mađarskoj. KUD Tanac uz pratnju Orkestra Vizin na državnoj završnici, zapravo, zastupa cijelu hrvatsku zajednicu u Mađarskoj (kao što naglašava i pismo dobiveno preko e-maila), a težinu svoje odgovornosti u potpunosti osjeća jer na svim nastupima pokušava dati maksimalno od sebe, što ocjenjivački sud i nagrađuje s gotovo maksimalnim brojem bodova. U sadašnjem razdoblju došašća, kada se čovjek još više sjeti svojih, još više želi pripadati svojim, mnogi Hrvati koji su iskrenim čestitkama, hrabrenjima, glasovima podupirali KUD Tanac, dokazali su da zajednica postoji, da članovi hrvatske civilne sfere smatraju važnim svoju samobitnost. Mnogi se raduju Tanacovim uspjesima, bez zavisti, navijaju im, glasuju za njega. U tim prilikama vrlo je lijepo pripadati hrvatskoj zajednici, osjećati da ima u njoj takvih članova koji shvaćaju koliko je važno podupirati jedni druge u očuvanju nacionalne samosvijesti. Dobar je to osjećaj i članovima KUD-a Tanac da Hrvati stoje iza njih, koji se na pozornici bore za svoju narodnost, da su njihovi uspjesi dragi i drugim ljudima unutar hrvatske zajednice i izvan nje. Često se govori o tome da naši mladi nisu baš djelatni u društvenom životu hrvatske zajednice. Pogledamo li zastupnike hrvatskih samouprava, jedva se nađu zastupnici mlade dobi, ali to nije zbog toga što se ne osjećaju pripadnikom svoje zajednice. Mnogi su mladi ponosni na svoje podrijetlo, prate događanja unutar zajednice, ali na njihov moderan način, na internetskoj društvenoj mreži. Izvješćuju jedan drugog o raznim hrvatskim događanjima, stavljaju fotografije o njima, bave se hrvatskom glazbom i folklorom, a i politikom svoje matične domovine. Po svemu sudeći, postoji mladež naše zajednice, jer se oglašava o njoj važnim i vrijednim temama, kao što je ovaj put nastup KUD-a Tanac. Možda bi se naša zajednica morala pobrinuti da bude više takvih sadržaja koji bolje dopriju do njih, pa ih prodrmaju na „roje-nje”.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan”

Ima dana u životu hrvatske zajednice koji su prebogatiji aktivnostima i događanjima i koje je nemoguće sve u pravom, kako ga nazivamo aktualnom, trenutku zabilježiti, osvrnuti se na njih. Još smo pod dojmom Državnog dana Hrvata u Pečuhu i „bilateralnog” sastanka predsjednika Republike Hrvatske Ive

Josipovića s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj, čemu ne nalazimo mnogo sličnih primjera u dvadesetogodišnjoj povijesti naše matice, samostalne Republike Hrvatske. Tim je taj događaj za Hrvate u Mađarskoj od posebne važnosti. Dojmio nas se i prepuni Centar Kodály, gužva na domjenku u

Koreografije Bošnjački kermez i Podravski svatovac promicanje su kulturnih, povijesnih, etnografskih, glazbenih i inih odlika Hrvata u Mađarskoj, promicanje hrvatske mladosti, vrijedne, spremne na odricanja i ulaganja goleme energije u probe, putovanja, nastupe, pranja i glačanja...

Hrvatskoj školi Miroslava Krležu te odlazak mnogih koji su se najeli, na za organizatore Državnoga dana Hrvata neplanirani i neočekivani off program o kojem se govorilo i govori se ovih dana. Spomenimo u nizu događanja i prvi Tjedan hrvatske kulture u Croaticinoj višenamjenskoj dvorani. Snagu hrvatske zajednice potvrđuje bogatstvo raznolikosti i njenih ljudi, te je snaži i vrijeme. Kažu neki, strpljivost i tolerantnost.

Ušli smo u razdoblje došašća ili adventa, vrijeme pripreme i oprosta... Vrijeme kada se molitvom, pokorom i odricanjem spremamo za susret s djetetom Bogom. Ulice i trgovi puni su lampica, kuglica, adventskih vijenaca i ukrašenih borova, čija su svjetla uključena sve do Sveta tri kralja.

U predvečerje došašća osvjetlio nas je i uspjeh KUD-a Tanac na natjecanju talenata „Fölszállott a páva” (Paun poletio). Tanac je u izravnome televizijskom prijenosu u prvoj poluzavršnici natjecanja osigurao mjesto u završnici s koreografijom „Podravski svatovac” umjetničkog voditelja društva Józsefa Szávaia. Prekrasni su bili mladi Hrvati, potpomognuti Orkestrom Vizin i gajdašima Andorom i Zolijem. Onaj tko poznaje Tanac i prati rad Društva, zna koliko odricanja i

snage u rad i probe ulažu članovi i koliko je u postignuću perfekcije scenskog nastupa nesaumljiv József Szávaia. Voljeli ga ili ne, moramo mu priznati izvrstan plesni i koreografski rad koji s KUD-om Tanac obavlja već 25 godina, jednako kao i njegov

razvoj prema usvajanju bitnih elemenata narodnoga blaga Hrvata u Mađarskoj, sakupljački rad, scensku obradu, onaj fanatizam koji ugrađuje u svoje plesače i ljubav prema narodnome plesu. Mene najviše „opčinjava” činjenica kako je Szávaia, iako je Mađar, naučio hrvatski jezik i služi se s njim u komunikaciji,

na čemu mu mogu po-zavidjeti mnogi „vide-ni” i „nagrađeni” Hrvati. Ulazak KUD-a Tanac u završnicu natjecanja talenata narodne glazbe, čiji su organizatori i producenti Televizija Duna, Kuća običaja i MTVA (Fond za

podupiranje medijskih usluga i upravljanje imovinom), golem je uspjeh. Koreografije Bošnjački kermez i Podravski svatovac promicanje su kulturnih, povijesnih, etnografskih, glazbenih i inih odlika Hrvata u Mađarskoj, promicanje hrvatske mladosti, vrijedne, spremne na odricanja i ulaganja goleme energije u probe, putovanja, nastupe, pranja i glačanja... Više stotina gledatelja imalo je priliku putem njihovih dosadašnjih nastupa u prepolufinalnom i polufinalnom natjecanju, a imat će i njihovim nastupom u završnici 15. prosinca osvjedočiti se o plesnom i glazbenom, etnografskom blagu, o mladosti i poletu Hrvata u Mađarskoj, o mladim ljudima koji na visokoj razini cijene baštinu predaka, njeguju je i s ponosom je nose... Stoga nemojmo ništa prepustiti slučaju. Imamo priliku i odlučiti. Naime nagrada publike u završnici ostvaruje se glasovima gledatelja. Stanimo uz Tanac koji je već 25 godina, kako kaže jedan njegov plesnač, na braniku njegovanja i čuvanja, sakupljanja glazbenog i plesnog blaga Hrvata u Mađarskoj, unatoč svim pokušajima destabilizacije hrvatske orijentacije Društva početkom devedesetih godina, koje su, hvala Bogu, uspješno nadvladane.

Branka Pavić Blažetin

Aktualno

18. Forum hrvatskih manjina

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika, u njezinim je prostorima 16. studenoga 2012. godine održan 18. Forum hrvatskih manjina. Riječ je o stručnom godišnjem skupu na kojem se razmatra status, problematika i aktualnosti vezane uz hrvatske manjine u europskim državama. Forum je okupio predstavnike hrvatskih manjina iz Austrije, Crne Gore, Češke, Italije, Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Slovačke, Slovenije i Srbije, te predstavnike nadležnih državnih tijela, znanstvenih, kulturnih i obrazovnih ustanova Republike Hrvatske.

Tema je ovogodišnjega skupa: *Znanstvena i kulturna suradnja između hrvatskih manjinskih zajednica i Republike Hrvatske (stanje i perspektive)*. Uz predstavnike hrvatskih manjina, na Forumu su nazočili predstavnik Predsjednika Republike Hrvatske, predstavnici diplomatskih predstavništava Republike Austrije, Crne Gore, Makedonije, Slovenije, Mađarske, Srbije, predstavnici ministarstava, obrazovanih i kulturnih ustanova.

Forum je zamišljen kao mjesto dijaloga o stanju znanstvene i kulturne suradnje te o mogućim prijedlozima mjera koje bi pridonijele boljoj i potpunijoj suradnji.

Glavni je izvjestitelj i moderator skupa dr. sc. Robert Skenderović, predsjednik Znanstvenog vijeća Hrvatskog instituta za povijest. Pozdravno je slovo nazočnima uputio Matičin ravnatelj mr. sc. Marin Knezović, koji je ujedno i otvorio Forum. – Održavanje kulture Hrvata kao manjinskih zajednica tako je osjetljivo nastojanje da se u ravnoteži drži ono što je zajedničko s većinskom kulturom s onim što je posebno, specifično, „naše”. To nije lako i na taj problem ne postoje jednoznačni odgovori, no rješenje te svojevrstne „kvadrature kruga” problem je od interesa ne samo manjinskih zajednica Hrvata izvan Hrvatske nego i same hrvatske države, rekao je između ostaloga Matičin ravnatelj.

Nakon toga je Vesna Kukavica, rukovoditeljica Matičina Odjela za nakladništvo, izvijestila o vidovima znanstvene suradnje Hrvatske matice iseljenika s hrvatskim manjinama.

– Za 21. godinu neovisnosti Lijepe Naše HMI je u području manjinske tematike objavio ukupno 11 knjiga sa znanstvenim predznakom i pokrenuo je pet serijskih izdanja kraćega daha koja obrađuju hrvatske autohtone manjine. Uz to Hrvatski iseljenički zbornik, kao središnja Matičina serijska stručna publikacija, za dva je desetljeća objavio 54

rada domaćih i inozemnih autora, uglednih znanstvenika s područja manjinske tematike. Ukupno je publicirano gotovo 3000 stranica, čija se građa najviše odnosi na našu manjinu iz Austrije (Gradišće), Mađarske (južne županije), Italije (Molise) i Srbije (Vojvodina) – naglasila je između ostaloga u svom izvrsnom predavljanju Vesna Kukavica.

Uz Matičina ravnatelja i Vesnu Kukavicu, predstavnica HMI-a bila je i Marija Hećimović, voditeljica Odjela za hrvatske nacionalne manjine, koja je najzaslužnija za organiziranje Forumu.

Nazočne je u ime predstojnice mr. sc. Darie Krstičević pozdravio i Petar Barišić, ovlašten za obavljanje poslova zamjenika predstojnice Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Uslijedila su potom izlaganja predstavnika manjina, mag. Ive Domnanovića, voditelja Hrvatskog centra u Beču (Austrija), Miroslava Franovića, predsjednika Hrvatskoga nacionalnog vijeća CRNE Gore, Tivat, i Dijane Milošević, članice Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore, Kotor, zatim Lenke Koprivove, potpredsjednice Udruge građana hrvatske nacionalnosti u Češkoj, Jevšovka, Antonelle D Antuono, članice Udruge Isola Croata del Molise, Acquaviva Collecroce (Italija), Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Budimpešta, te mr. sc. Stjepan Blažetin, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Pečuh. Predstavnici Makedonije bili su Ivan Bradić, predsjednik Zajednice Hrvata u Makedoniji, Skoplje, i Filip Vidović, član Zajednice Hrvata u Makedoniji, Skopje, a Rumunjske Milja Radan, predsjednik Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, Karaševo, i Ljubomir Radan, član Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj. Iz Slovačke su izlagali Radoslav Janković, predsjednik

Hrvatskoga kulturnog saveza u Slovačkoj, Hrvatski Jandrof, i dr. Maasz, član Hrvatskoga kulturnog saveza u Slovačkoj, Čunovo. Potom su izlagali Petar Antunović, predsjednik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji, Ljubljana, i mag. Marko Mandir, predsjednik Hrvatskoga kulturnog društva u Mariboru, te Darko Sarić Lukendić, predsjednik izvršnog odbora Nacionalnog vijeća hrvatske nacional-

ne manjine, Subotica, i Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotica. Nakon izlaganja uslijedila je rasprava, te zaključne riječi koje je sudionicima uputio ravnatelj HMI-a. Potom je voditelj skupa Skenderović pročitao zaključke 18. Forumu hrvatskih manjina, koje su predstavnici manjina potpisali.

Forum je završio pjevanjem hrvatske himne svih sudionika Forumu za generale Gotovinu i Markača i domovinu Hrvatsku.

Željka Lešić

Zaključci:

U skladu s temom 18. Forumu hrvatskih manjina o znanstvenoj i kulturnoj suradnji, a uzimajući u obzir dosadašnji stupanj i kakvoću odnosa matične države i hrvatskih nacionalnih manjina u Europi, doneseni su ovi zaključci:

1. Predlažemo da se pronađe način kako ustanove hrvatskih manjina mogu sudjelovati na natjecanjima u Republici Hrvatskoj za znanstvene i kulturne programe
2. Predlažemo da se strategija Republike Hrvatske usmjeri prema kadrovskom osnaživanju hrvatskih manjina za znanstvenu i kulturnu suradnju
3. Predlažemo da znanstvena i kulturna suradnja budu na partnerskim osnovama kako bi hrvatske manjine mogle postati i subjekt, a ne samo objekt istraživanja i suradnje
4. Predlažemo da se ulože napor u prepoznavanju specifičnosti svake hrvatske manjine i prema tome radi strategija znanstvene i kulturne suradnje.

„Tjedan hrvatske kulture“ u Croatici

Svečano otvorena Croatica ina višenamjenska dvorana

Ni dvije godine nisu prošle od svečanosti predaje zgrade u Ulici Nagymező 68, a od 26. studenoga otvorena su vrata još jedne Croaticine prostorije. Višenamjenska je dvorana na prvome katu s malom pozornicom, ozvučenjem, svjetlom i prikladnim namještajem spremna na doček gostiju. U kolikoj mjeri, to je predstavljeno i na programima manifestacije „Tjedan hrvatske kulture“. Obnovu prostorije sufinancirale su mađarska vlada i Croatica.

U društvu domaćina Čabe Horvatha, zamjenik premijera Mađarske Tibor Navracscics, predsjednik HDS-a Mišo Hepp, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić-Radman, Jozo Solga, voditelj Ureda HDS-a

Čaba Horvath, ravnatelj Croatice, pozdravlja nazočne na otvorenju Tjedna hrvatske kulture i prigodom predaje višenamjenske dvorane

Samo je nekoliko stolaca bilo prazno kada je u ponedjeljak, 26. prosinca, ravnatelj Croatice Čaba Horvath pozdravio visoke uzvanike i publiku na svečanom otvorenju Tjedna hrvatske kulture, ujedno i svečanog predaji višenamjenske dvorane. Priredbu su svojom nazočnošću uveličali zamjenik premijera Mađarske, ministar javne uprave i pravosuđa dr. Tibor Navracscics, hrvatski veleposlanik u Mađarskoj dr. Gordan Grlić Radman, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh, ravnateljica budimpeštanske Hrvatske škole Ana Gojtan, glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika Branka Pavić Blažetin te predsjednici i članovi hrvatskih narodnosnih samouprava, voditelji i djelatnici pojedinih budimpeštanskih ustanova i tvrtki.

„Ova nam dvorana otvara mogućnosti promidžbe hrvatskoga javnog života i kulture. Planiramo mnogo programa: promocije,

kazališne predstave, filmski klub, nadmetanja za djecu i odrasle te glazbene sadržaje. I u ovoj prostoriji ste uvijek dobro došli, osjećajte se ugodno pod zajedničkim krovom Hrvata. Neka se među zidovima ove zgrade nastavi kvalitetan rad za dobrobit svih Hrvata u Mađarskoj“ – naglasio je ravnatelj Čaba Horvath. Publiku je na hrvatskome jeziku pozdravio i zamjenik premijera Mađarske, ministar javne uprave i pravosuđa dr. Tibor Navracscics. On je istaknuo kako je Croatica

svakoga dana središnjica Hrvata, a Tjedan kulture prigoda je hrvatske zajednice da pokaže svoje bogatstvo kulturnoga stvaralaštva, od kazališne, glazbene, likovne umjetnosti do znanosti. Smatra kako je kulturno stvaralaštvo iznimno važan dio života jedne zajednice, te ono mora biti u središtu narodnosne politike. „Baš je lijepo biti Hrvat na tom mjestu“ – citirao je predsjednika Republike Hrvatske Ivu Josipovića hrvatski veleposlanik u Mađarskoj dr. Gordan Grlić Radman prilikom svečanoga govora. Istaknuo je kako je još uvijek pod dojmom priredbe Dana Hrvata, susreta dvaju državnih predsjednika i susreta hrvatskoga predsjednika s predstavnicima hrvatske zajednice u Mađarskoj. Podvukao je kako je interes Mađarske otvoriti mađarski centar u Zagrebu, a mađarska vlada podržava i otvorenje hrvatske središnjice u Mađarskoj. „Čini mi se da Croatica, njene prostorije i infrastruktura nude te mogućnosti“ – naglasio je hrvatski veleposlanik Radman. „Današnjega dana sam izuzetno sretan i zadovoljan jer i današnjega dana predstavljamo ono što nas Hrvate krasi“ – reče predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp na svečanosti. Naglasio je kako

Uzvanici i znatiteljna publika

Ženski pjevački zbor Augusta Šenoa

je Hrvatska državna samouprava poput hrvatskih predaka, čuva hrvatstvo, gradi i preuzima sve ono što je hrvatsko. Također je podvukao važnost susreta s hrvatskim predsjednikom Ivom Josipovićem u Pečuhu. Svečanost otvorenja nastupom je uljepšao pečuški Ženski pjevački zbor „August Šenoa“, članice su izvele splet baranjskih pjesama, a scenski umjetnik, ravnatelj pečuškoga Hrvatskog kazališta Slaven Vidaković interpretirao je stihove Josipa Gujaša Đuretina. Dio svečanosti zatvoren je s hrvatskim melodijama u izvedbi tamburaškog sastava budimpeštanske Hrvatske škole.

Izložbu slikara i grafičara Đure Šarkića otvorio je povjesničar umjetnosti Dinko Šokčević

Otvorenje izložbe slikara, grafičara Đure Šarkića

U sklopu svečane predaje višenamjenske prostorije u Croaticinoj galeriji otvorena je izložba slikara i grafičara Đure Šarkića. Umjetnika je hrvatska zajednica u Mađarskoj izgubila prije tri godine, a riječ je o njegovoj prvoj izložbi u Budimpešti. Izložbu su sastavila njegova djeca, kći Estera i sin Đuro. Za ovu su prigodu izabrali dvanaest slika, većinom su

pjesmu „Moja domovina” Ženskoga pjevačkog zbora „August Šenoa” nazočni su nazdravili pjenušcem. Izložba slikara, grafičara Đure Šarkića otvorena je za posjetitelje do 15. prosinca, radnim danom od 10 do 15 sati. Programi Tjedna hrvatske kulture nastavljani su, naime u utorak, 27. studenoga, prvi put je u Budimpešti prikazana djelatnost Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj. O djelatnosti je govorio ravnatelj Zavoda mr. sc. Stjepan Blažetin. Sutradan, 28. studenoga, predstavljena je knjiga Živka Mandića s

naslovom „Pismu piva prilipa divojka. Ostvaraji uma i duha santovačkih Hrvata”. S autorom je razgovor vodio novinar Hrvatskoga glasnika Stipan Balatinac. Tjedan je završen prired-

pejzaži i jedan autoportret. A da slika bude „potpuna”, i oni su zastupljeni sa po jednim radom. Izložbu je nakon nastupa Slavena Vidakovića otvorio povjesničar umjetnosti dr. Dinko Šokčević. On je prigodom otvorenja istaknuo kako hrvatska zajednica u Mađarskoj ima malo likovnih umjetnika, no među njima je jedan od najraznovrsnijih Đuro Šarkić koji je najviše slikao 1960-ih godina, a u umirovljeničko vrijeme ponovno je uzao kist u ruke. Opisavši Šarkićev slikarski svijet, podvukao je da je ponajprije posvećen prirodi, i slikao pejzaže koji imaju snažne boje.

„Ljeti, koliko god mu se pružala mogućnost, posjećivao je voljeni Jadran koji mu je, osim brežuljaka u okolici Mohača i u Baranji te mohačkih vinograda, bio glavna tema njegovih slika” – navodi se u popratnom katalogu, što su ga sastavila također njegova djeca. Ponovno je zasvirao školski sastav i uz pop-

Tamburaški sastav budimpeštanske Hrvatske škole

bom naslova „Dijalog – pitanja i odgovori”, u sklopu kojeg su izlaganja održali v. d. ravnatelja EMET-a (Emberi Erőforrás Támogatáskezelő) Tamás Tirst, voditelj Narodnosnog odjela pri Ministarstvu ljudskih resursa Antal Paulik i pročelnik Glavnog odjela za prosvjetu István Kraszlán. Tjedan hrvatske kulture bio je dobro posjećen, ali najviše gostiju okupilo se prvoga dana na otvorenju.

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA – Potpredsjednik mađarske vlade te ministar javne uprave i pravosuđa Tibor Navracsics primio je 13. studenoga 2012. u nastupni posjet veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti Gordana Grlića Radmana. Dvojica sugovornika razgovarala su o događajima koji predstoje u skorašnjem razdoblju, a ponajprije se tiču hrvatske manjine u Mađarskoj.

BUDIMPEŠTA - Uredništvo hrvatskoga vjerskog časopisa Zornica nova i Croatica, neprofitni d. o. o. za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost, pozivaju Vas na predstavljanje božićnoga broja Zornice nove, i portala Zornice nove u utorak, 11. prosinca, s početkom u 16 sati, u Croaticinoj višenamjenskoj dvorani (Budimpešta VI, Ulica Nagymező 68). Nazočne pozdravlja: dr. Gordan Grlić Radman, hrvatski veleposlanik u Mađarskoj, Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave. Božićni broj predstavlja: Milica Klaić Taradija, urednica časopisa. U sklopu predstavljanja nastupaju polaznici budimpeštanske Hrvatske škole.

KANIŽA – U organizaciji Hrvatske samouprave toga grada, 9. prosinca bit će hrvatska adventska misa, s početkom u 15 sati u bolničkoj kapeli, a nakon toga će se održati duhovne vježbe. Hrvatsku će misu predvoditi Blaž Horvat, rektor varaždinske katedrale.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava Novoga Budima u subotu, 8. prosinca, s početkom u 15 sati, u Kući Hadik (Hadik Ház, Budimpešta XI, Bartók Béla út 36–38) priređuje Javnu tribinu. Nakon Tribine predstavlja se dvojezični zbornik radova Konferencije u spomen 140. obljetnice Hrvatsko-ugarske nagodbe, 2008. godine u Budimpešti, naslova „Kao narod s narodom...”, koji predstavlja njegov urednik dr. sc. Dinko Šokčević.

PRISIKA – Mišoviti jačkarni zbor Zviranjak srdačno Vas poziva na adventski koncert u mjesnu crkvu Sv. Egidija, 16. decembra, u nedjelju, po vičernji u 14.30 uri. Nastupaju zbor Sv. Cecilija iz Sambotela, mišani jačkarni zbor Danica iz Bika, ženski zbor Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana, mišani pjevački zbor iz Fileža ter domaćini. Za koncertom su svi gosti pozvani na agape u mjesni kulturni dom.

BUDIMPEŠTA – U organizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, u nedjelju, 9. prosinca, u crkvi Sv. Mihovila, nakon svete mise na hrvatskom jeziku u 17 sati, održava se Adventski koncert klape „Barun” iz Svete Nedelje. Sudjeluju: Ivana Krajina-Barun, sopran, i Pavao Mašić, orgulje.

LUKOVIŠĆE – Hrvatska samouprava toga mjesta 9. prosinca priređuje posvećenje betlehema. Organizatori i zainteresirani će se okupiti kod Zavičajne kuće u 10.30, gdje će biti prikazani tradicionalni božićni običaji Badnje noći. Program dana nastavlja se sa svetom misom u mjesnoj crkvi, s početkom u 11.30, a nakon toga će biti posvećene postavljene jaslca pokraj ureda Seoske samouprave.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava grada Budimpešte u nedjelju, 9. prosinca, s početkom u 12 sati, u budimpeštanskoj Hrvatskoj školi održava Javnu tribinu. Potom će profesor Pavlo Bucić održati predavanje naslova „Božić u požeškom kraju”.

BUDIMPEŠTA – U kazališnoj dvorani Kuće običaja (Hagyományok Háza, Corvinov trg 1) u srijedu, 12. prosinca, u 19 sati je koncert pečuškog Orkestra Vizin. U sklopu koncerta nastupa dudaš, gajdaš, majstor narodne umjetnosti Pavo Gadanji. Cijena ulaznice: 1.500 Ft.

KOLJNOF – U razgovoru s dr. Franjom Pajrićem, predsjednikom Društva Hrvati-Horvátok iz Koljnofa, Berislav Živković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, istaknuo je važnost održavanja kulturnih manifestacija za očuvanje hrvatskog identiteta u Mađarskoj, te napomenuo kako je i Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti odobrilo u okviru ovogodišnje dodjele sredstava programima Hrvata u Mađarskoj financijsku potporu Društvu Hrvati iz Koljnofa, kao glavnom organizatoru Koljnofskih susreta. Gospodin Pajrić zahvalio je Veleposlanstvu na dodijeljenim sredstvima, te izrazio uvjerenje u nastavak zajedničke suradnje na svim projektima važnim za hrvatski puk na ovom području. Napomenuo je pritom kako iduće godine, povodom 480. obljetnice dolaska Hrvata u Gradišće, Društvo Hrvati namjerava organizirati 14-dnevno putovanje konjskim zapregama od Hrvatske, preko Slovenije, Austrije, Mađarske, do Slovačke. Sudionici projekta krenuli bi iz Hrvatske 2. srpnja 2013, simbolično na taj način obilježavajući i ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju. Berislav Živković na maloj turneji po Gradišću posjetio je Plajgor i Hrvatski Židan, gdje je razgovarao s tamošnjim predsjednicima hrvatskih samouprava Vincom Hergovićem i Štefanom Krizmanićem. Istoga je dana g. Živković sudjelovao programu tradicionalnoga «Proštenja na Undi» te se sreo s predsjednikom undanske Hrvatske samouprave Štefanom Kolosarom. (www.mvpei.hr)

Intervju s predsjednikom Republike Hrvatske Ivom Josipovićem

„Ono što je nama važno jest da se poštuju manjinska prava, da svaki Hrvat ima mogućnost da se izjasni kao Hrvat, da njeguje svoju kulturu, tradiciju, da ima veze s Hrvatskom.”

Razgovarala: Branka Pavić Blažetin

Prilikom boravka u Pečuhu, 24. studenoga, povodom svečanosti Dana Hrvata, predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović dao je ekskluzivni intervju za čitatelje Hrvatskoga glasnika

Gospodine predsjedniče, treći put ste u Mađarskoj, treći put ste se sastali i s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj. Danas ste u Pečuhu, 24. studenoga, i osobno nazočni kao pokrovitelj Državnog dana Hrvata, nama važno-ga događaja kojim pokazujemo svoju vidljivost u prostoru u kojem živimo. Prije nekoliko minuta završeni su Vaši razgovori u Hrvatskom klubu Augusta Šenoae s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj. Kažete kako niste iznenađeni onim što ste čuli. Kako ocjenjujete hrvatsku zajednicu u Mađarskoj?

Da, razgovarao sam s najistaknutijim predstavnicima hrvatske zajednice. I ovo kad ste rekli da nisam iznenađen, to je zato što sam u prva dva posjeta u Mađarskoj vidio kako se dobro ovdje radi. Inače sam čuo s naše strane da je hrvatska manjina u Mađarskoj možda najbolje organizirana manjina. To mi je jako drago. Isto tako, koliko god je situacija zaista jako dobra, koliko god možemo reći da hrvatska manjina u Mađarskoj i mađarska manjina u Hrvatskoj uživaju sva prava, gledamo, naravno, kako možemo još bolje jačati posebno kulturnu suradnju pa i određeno političko prisustvo manjina i u Hrvatskoj i u Mađarskoj.

Koliko predsjednik Republike Hrvatske može utjecati i na hrvatsku vladu, primjerice nakon što ste danas poslušali i vidjeli problematiku Hrvata u Mađarskoj? Poznato Vam je kako se većina njihovih kulturnih pa i političkih aktivnosti ostvaruje putem institucija Hrvata u Mađarskoj čiju djelatnost financira isključivo mađarska država. Koliko možete utjecati na to da hrvatska država preuzme na sebe dio tereta te financijske priče kojim bi se dalje unapređivale institucije Hrvata u Mađarskoj?

Fotoizvor: „Ured Predsjednika Republike Hrvatske, Tomislav Bušljeta”

Pa, hrvatska vlada, naravno, brine o Hrvatima izvan Hrvatske, utemeljen je i poseban ured, gospođa Daria Krstičević, predstojnica Ureda, danas je također ovdje. Vlada i ja djelujemo na tom planu. Financije su problem koji je danas dosta neugodan za sve nas, jer novaca je, nažalost, malo, kriza je, ali sasvim sigurno Vlada će učiniti sve da manjinski projekti budu što bolje financirani. O nastojanjima dovoljno govori činjenica kako je 2012. godine osnovan Ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i da postoji i jedan organiziran sustav u okviru Vlade za hrvatske manjine.

Danas ste spomenuli, i to se uvijek u razgovorima spominje, bunjevačko pitanje. Pitali ste predstavnike Hrvata kakvo je stanje u Mađarskoj. Kakav je stav hrvatske države, hrvatskog predsjednika prema tom pitanju koji trebamo tumačiti dalje?

Načelno, naravno, svatko se opredijelio kako želi, ali postoji određeni znanstveni stručni pristup i mi u Hrvatskoj smatramo da su Bunjevci dio hrvatskog korpusa i nastojimo da te ljude koji se osjećaju Bunjevcima privučemo da se osjećaju i Hrvatima. Naravno, ako netko to ne želi, to je njegov odabir, ali je Hrvatska, naravno, spremna podržati

upravo takav pristup koji približava i povezuje, i nadam se da će to biti prepoznato.

Svojim brojem Hrvati u Mađarskoj nisu politički faktor za Hrvatsku pa ni za mađarsku državu. Vjerujem kako ćete se i Vi složiti sa mnom. Ono na čemu bi trebalo raditi to je upravo kulturna politika i čuvanje onoga što se ima kroz jezik i promociju svih hrvatskih vrednota na mađarskom prostoru.

Pa koncept manjine i manjinskih prava i nije usmjeren na to da se radi neka posebna politička poluga za ovu ili onu zajednicu ili državu, dakle ideja koncepta manjinskih prava u prvom redu usmjerena je na ostvarivanje, na očuvanje identiteta, kulturnih, socijalnih prava, što, naravno, jest bolje i lakše ostvariva ako postoji određeno političko zastupanje, ali ne, naravno, u smislu globalnog političkog faktora. To se i ne očekuje i niti spada za prvu ideju posebnih manjinskih prava. Mislim da Hrvatska kroza svoj ustavni zakon vrlo dobro daje primjer kako se organizira i političko predstavlanje, ali ono je primarno u funkciji ostvarivanja interesa nacionalnih manjina, a državna politika je, naravno, stvar svih i većine i manjine, koja se u prvom redu artikulira kroz političke stranke, ali sasvim sigurno i dijelom i sudjelovanju predstavnika nacionalnih manjina.

Upućeni ste u problematiku parlamentarnog zastupstva Hrvata u Mađarskoj. Hrvati u Mađarskoj, svog punopravnog predstavnika u Mađarski parlament teško će moći izglasovati. Isto pitanje Republika Hrvatska riješila je na elegantan način. U razgovorima s mađarskom stranom razgovara se o rečenoj problematici, inzistira li se u svezi s osiguravanjem predstavnika Hrvata u Mađarskom parlamentu s pravom glasa?

Naravno kako je unutrašnje uređenje svake države, njena stvar, i tu nema inzistiranja ni nagovaranja. Dobrim primjerom se može možda utjecati na drukčije gledanje na stvari. Ono što je nama važno jest da se poštuju manjinska prava, da svaki Hrvat ima mogućnost da se izjasni kao Hrvat, da njeguje svoju kulturu, tradiciju, da ima veze s

Hrvatskom. Mi bismo, naravno, voljeli da i druge zemlje u regiji imaju slični model kakav imamo i mi, ali je to, kažem, unutarnja stvar svake pojedine zemlje.

Hrvatska je na pragu Europske Unije. Datum je to i događaj koji kada se dogodi, vjerojatno će imati snažan utjecaj na položaj manjina i u jednoj i u drugoj zemlji. Kako se na to pripremiti, što će se promijeniti, kako Vi osobno vidite spomenuto?

Mislim kako će biti puno lakši, puno bolji i kvalitetniji kontakti manjine sa zemljom maticom, kako mi to zovemo, evo posebno, ako mogu to reći, na primjeru gradišćanskih Hrvata u Austriji, u Mađarskoj, koji su međusobno povezani, povezani s Hrvatskom, i Slovačkom. Suradnja nacionalnih manjina iz različitih zemalja će biti ojačana. Mislim kako je za hrvatsku manjinu, čija je matica bila izvan Europske Unije, a Hrvati kao manjine su bili dio Europske Unije, da će se taj dualizam na neki način otkloniti i to će biti prilika za puno intenzivniju suradnju manjine u pojedinim zemljama, pa i hrvatske manjine u Mađarskoj i Hrvatske kao matične zemlje.

Vjerojatno će time nestati birokratske prepreke, otvorit će se fondovi pri hrvatskim ministarstvima kojima ćemo i mi lakše ostvarivati svoje projekte i biti dio cjeline hrvatskog kulturnog i inog prostora.

Vrlo vjerojatno. Ali ono što će nama biti veći problem to je priprema projekata. Mislim da se moramo jako dobro pripremiti da nam se ne dogodi kao što se to nekim zemljama, nažalost, dogodilo da sredstva fondova propadnu.

Pozdravite čitatelje Hrvatskoga glasnika, dajte im elana u očuvanju onoga što ih čini Hrvatima.

Čestitam Dan Hrvata u Mađarskoj. Mislim kako je Dan Hrvata prilika da se ojača nacionalni identitet, da osjetimo zajedništvo, i siguran sam da će hrvatska manjina u Mađarskoj nastaviti uspješno čuvati svoj identitet, tradiciju i graditi prijateljstvo između Hrvatske i Mađarske.

Foto: Ákos Kollár

Predsjednik Ivo Josipović u Hrvatskome klubu Augusta Šenoae sastao se s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj, na čelu s predsjednikom HDS-a Mišom Heppom i predsjednikom SHM-a Josom Ostrogoncem

Novi predsjednik Hrvatske biskupske konferencije

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić izabran je na 45. redovitom plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije za predsjednika HBK. Sveti otac Ivan Pavao II. 7. prosinca 1989. imenovao ga je dubrovačkim biskupom, a zadarskim nadbiskupom 15. ožujka 2010. imenovao ga je papa Benedikt XVI. Nadbiskup Puljić rođen je 7. ožujka 1947. u mjestu Kamena pokraj Mostara. Završio je Dijecezansku gimnaziju u Dubrovniku, a studij teologije pohađao je u Splitu i Rimu. U Rimu je postigao diplomu licencijata iz pastoralne teologije i doktorat iz psihologije. Za svećenika Mostarske biskupije zaređen je 24. ožujka 1974. u Rimu, a po završetku studija obnašao je razne službe u sarajevskoj Bogosloviji. Dosad je predsjednik HBK bio đakovačko-osječki nadbiskup Marin Srakić.

Samobor proslavio 770. rođendan

U povodu 770. obljetnice Samobora i Dana grada, 21. listopada održana je svečana sjednica Gradskog vijeća na kojoj su se vijećnicima i drugim uzvanicima obratili predsjednik Republike Ivo Josipović i predsjednik Hrvatskoga sabora Josip Leko. Svečanosti je nazočilo i izaslanstvo prijateljskog Pečuha, na čelu sa zastupnikom tamošnje Skupštine Jozom Harijem, uz člana kuratorija Zaklade „Zlatko i Vesna Prica” Jenőa Ujvária, te predsjednika HDS-a Miše Heppa. Dogovorena je daljnja zajednička suradnja te aktualna pitanja oko narečene Zaklade koja djeluje uz potporu dvaju gradova, Pečuha i Samobora. Samoborski gradonačelnik Krešo Beljak zahvalio je visokim gostima na dolasku i rekao da je Samobor jedan od najnaprednijih gradova u Hrvatskoj te da su svi projekti u nadležnosti gradske uprave ostvareni. Ocijenio je da je njegov grad u 770 godina postojanja najviše napredovao kada je sam mogao upravljati vlastitim životom. Samobor Dan grada svečano proslavlja trećega listopada vikenda, na dan kada povjesničari procjenjuju da je kralj Bela IV. 1242. godine Samoboru darovao Povelju slobodnoga kraljevskog trgovišta.

(Izvor: Hina; pripremila: bpb)

ZAGREB – Hrvatska matica iseljenika i Zagrebački folklorni ansambl dr. Ivana Ivančana pozivaju na svečani koncert plesova i pjesama hrvatskih urođenih manjina iz srednje i jugoistočne Europe te Hrvata iz Bosne i Hercegovine. Koncert Pivaj, sine, da Hrvati žive priredit će se 16. prosinca 2012, s početkom u 19.30 sati u KD Vatroslava Lisinskog u Zagrebu.

Šokci i baština u Bregu

Svadbene običaji podunavskih Hrvata-Šokaca

Slijeva šokačka nošnja sela Berega (mladi par), Santova (ženska nošnja, Marica Velin Žužić) i Monoštora (djevojačka)

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Silvije Strahimir Kranjčević” u vojvodanskom Bregu (Bački Breg) 11. studenoga 2012. godine ugostilo je sudionike programa pod nazivom „Alaj voljim iti u svatove”, koji je organiziran u okviru manifestacije ŠOKCI I BAŠTINA, zajedničkog projekta podunavskih Hrvata-Šokaca. Dodajmo kako u zajedničkom projektu sudjeluju Udruga građana „Urbani Šokci” Sombor, KPZH „Šokadija” Sonta, HKUPD „Matoš” Plavna, HKUPD „Mostonga” Bač, Udruga građana „Tragovi Šokaca” Bač, HKPU „Zora” Vajska, HKUPD „Dukat” Vajska, KUDH „Bodrog” Bački Monoštor, te HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević”. Na priredbi, koja je upriličena u bereškom domu kulture, udruge podunavskih Šokaca predstavile su se svadbenim običajima, nošnjom, pjesmama i drugim tradicijskim elementima vezanim za svatove.

Program je otvorio domaći HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević” prikazom bereškoga svadbenog običaja „košuljare”. Naime običaj je da mlada iz roditeljske kuće u mladoženjnu kuću dolazi sama bez pratnje svoje rodbine. U Bregu su zato prije večere momci i djevojke odlazili u mladinu kuću u koju su doveli žene iz mladine rodbine, takozvane »košuljare«, koje su bile mladine tete, ujne, strine, sestre, susjede. Mlada je »košuljare« dočekivala na vratima, a nju su »košuljare« darivale novcem i donosile kolače. One su ostajale na svadbenoj večeri, a nakon završe-

ne večere odlazile kućama. Važan je dio svadbenog veselja pjesma, pa su se tako čuli veseli bečarci – Otvarajte vrata i pendžere, nek se čuje to naše veselje. Ja sam strina u mladine strane, pivat ću vam sve do zore rane...

Nisu izostali ni izvrsni domaći kolači, a bilo je i domaće rakije te dobre kapljice vina, kojima su pogošćeni gosti i uzvanici svatova. Nakon okupljanja svih sudionika na pozornici, manifestacija, već po običaju, otvorena je zajedničkim pjevanjem šokačke „himne”, skladbe „Šokadija”, autorice Božene Vidaković. Uslijedila je revija narodne nošnje, a uz predstavnike društava sudionika voditeljica Marija Šeremešić, predsjednica Udruge građana „Urbani Šokci” iz Sombora, ukratko je prikazala najznačajnija obilježja šokačke nošnje, muške, ženske, djevojačke... Tom su se prigodom predstavili HKUPD „Matoš” iz Plavne, HKPU „Zora” i HKUPD „Dukat” iz Vajske, „Šokačka grana” iz Osijeka, KPZH „Šokadija” iz Sonte. S obzirom na veliku sličnost, zajednički je predstavljena šokačka nošnja Berega (mladi par), Santova (ženska nošnja) i Monoštora (djevojačka) – predstavnici KUDH-a „Bodrog” iz Bačkog Monoštora, HKPD-a „Silvije Strahimir Kranjčević” iz Berega i santovačke Hrvatske samouprave. Revija narodne nošnje uljepšana je nastupom pjevačkih zborova KUDH „Bodrog” iz Bačkog Monoštora i KPZH „Šokadija” iz Sonte.

Tekst i slika: S. B.

PEČUH – U pečuškoj će se katedrali 14. prosinca prirediti tradicionalni Hrvatski božićni koncert na koji srdačno očekuju hrvatske vjernike. Hrvatska sveta misa, koju će predvoditi vlč. Josip Antolović, župnik iz Donjeg Miholjca, počinje u 16 sati. U misnom će slavlju sudjelovati Ženski pjevački zbor Augusta Šenoje i kantor László Cseh. Nakon mise, u 17 sati će Crkveni mješoviti pjevački zbor „Sveta Cecilija” Župe Sv. Mihaela Arkandela iz Donjeg Miholjca održati Božićni koncert. Organizator je koncerta Hrvatski klub i udruga Augusta Šenoje.

KLAPA CAMBI U KOLJNOFU
14. DECEMBARA (PETAK)
U 20 URI
2500.-Ft ili 10.- Eur

Ulaznice u ograničenom broju se mogu kupiti u općini Koljnofa!
Informacija: +36/209105252 ili +36/209105335

Trenutak za pjesmu

Vanja Radauš

Ova je zemlja Hrvatska

Ova je zemlja Hrvatska
uvik je bila
i ostat će
’va naša Slavonija
ravna
i krvava
od muke i znoja
seljaka,
od krvi naših
momaka
što popadaše
od žandarskih
metaka,
noževa,
kundaka.
I ništa i nitko i nikada
neće
i ne može
zatvoriti usta naša
da divanimo
jezikom
didaka naših,
jezikom
matera naših,
jezikom
hrvatskim
milim
svetim
dragim
jedinim
našim

Književno popodne u Gari

Susret s dr. Mišom Mandićem

etnografskog blaga, kroničar je sela Čavolja. Dobitnik je brojnih odličja, među njima Viteškoga križa Republike Mađarske 2008, te seoskog odličja „Počasni građanin sela Čavolja”

sakupljanja etnografsko-dokumentacijskoga blaga. Iako nije studirao etnografiju, ljubav prema njoj postojala je od pamtivijeka – reče uz ostalo čika Mišo. Unatoč što je u 85. godini života, ta ljubav ni danas nije prestala, pa i sada radi na novoj knjizi, kako između ostalog reče, vraćajući se dvjema temama koje je istraživao još u mladosti: školstvu bunjevačkih Hrvata i pitanju kmetstva 1700-ih godina.

Susret je nastavljen u nevezanom razgovoru, a sudionici su se pohvalno osvrnuli na posljednju čika-Mišinu knjigu „Priče sa bunjevački salaša», ističući pri tome kako su ih doživjeli kao svoje, jer su kroz njih oživjele uspomene na vlastito djetinjstvo i mladenačke dane. Godine su prošle, ali sjećanje ne prolazi – naglasio je čika Mišo, sretan što je njegova knjiga otrgnula zaboravu dio nekadašnjih običaja, negdašnjeg života bunjevačkih Hrvata. Na kraju susreta podijelio je dvadeset knjiga s posvetom iz izdanja Čavoljske mjesto-

pisne knjižice, s naslovom „Životni put biskupa Nikole Milašina, rodnom iz Čavolja”.

2009. godine. Autor je dvadesetak knjiga, a posljednja mu je objavljena u proljeće ove godine pod naslovom „Priče sa bunjevački salaša”. Premda u mirovini, još uvijek aktivno piše, sada radi na novoj knjizi.

Nakon uvodnih riječi, zahvalivši na pozivu, okupljenima se obratio i gost dr. Mišo Mandić. Ukratko je govorio o svom radu, posebno o istraživanju mjesne povijesti i

pisne knjižice, s naslovom „Životni put biskupa Nikole Milašina, rodnom iz Čavolja”.

Nakon književnog popodneva, u župnoj crkvi upriličena je redovita dvotjedna misa na hrvatskom jeziku, a druženje je u klupskim prostorijama nastavljeno uz razgovor, slasne domaće kolače, koje su sudionici sami pripremili, i, naravno, dobru kapljicu vina.

Tekst i slika: S. B.

U organizaciji mjesne Hrvatske samouprave, 3. studenog ove godine u Gari je priređeno književno popodne u okviru kojega je predstavljen književni i društveni rad dr. Miše Mandića, bunjevačkohrvatskog pisca i povjesničara iz Čavolja. Na susretu koji je upriličen u lijepo uređenoj Bunjevačkoj sobi, ujedno klupskim prostorijama tamošnje Hrvatske samouprave, u zgradi popodnevnog boravka mjesne škole, okupilo se trideset pripadnika bunjevačkohrvatske zajednice, pretežito pripadnika starijeg naraštaja.

U ime domaćina okupljene je pozdravio predsjednik mjesne Hrvatske samouprave, među njima posebno uvaženog i dragoga gosta dr. Mišu Mandića, naglašujući kako je ovo nastavak susreta koji su počeli lanjskim predstavljanjem književnika i istaknutoga društvenog djelatnika dr. Mije Karagića, te novinara, kulturnog djelatnika i pjesnika Marka Dekića. Kako uz ostalo reče Martin Kubatov, Čavoljac dr. Mišo Mandić jedan je od najaktivnijih i najplodnijih bunjevačkih pisaca u Bačkoj. Diplomiravši na učiteljskoj školi u Baji, zatim na pedagoškom fakultetu sveučilišta u Segedinu i Budimpešti, s 21 godinom postao je ravnateljem Bunjevačke škole u Čavolju, zatim bio ravnatelj seoske škole, sve do svog umirovljenja 1988. godine. Osim učiteljskog poziva, istaknuo se i društvenim radom, a 1964. godine utemeljio je Seoski muzej, čiji je ravnatelj do danas. Bio je dugogodišnjim aktivistom nekadašnjega Demokratskog saveza Južnih Slavena, obnašao je i dužnost predsjednika, odnosno osam godina generalnog tajnika, bio i zastupnik u Mađarskom parlamentu. Desetljećima se bavi istraživanjem mjesne povijesti i sakupljanjem

**Stipan Šibalin (otac), Janja Pijuković (mama)
te Anuška Šibalin (kći) 1932. godine**

Glas Gradišća 2012. u Hrvatskom Židanu

Najtalentiraniji pjevači: Silvana Pajrić, Dora Meršić i Marko Šteiner

U prethodni ljeti se je jur dokazalo, kako je najuspješnija i dobro pohodjena priredba Društva gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj, upravo ta glazbeno-naticateljski show pri kom cijelo Gradišće ima priliku viditi, čuti i aplaudirati šikanim glasom našega područja. Jačenje u solu polag žive glazbe, nije ni toliko lako kako to izgleda, posebno ne za amatere i hobi-jačkare, ki morebit prvi put se daju nagovoriti na sudjelovanje u zabavno-glazbenom gradišćanskom programu. Ovo ljeto svi smo mogli biti zadovoljni, u prvom redu pak publika, ka je dobila kvalitetno izdjelane kompozicije, dobro sastavljene bezbrižne ure uz dobro mužiku, atraktivne pjevačice, privlačne jačkare, i ne nazadnje i onu čut da vjerojatno smo opet dobili jednu generaciju, ka ne samo rado poslušša i pjeva nego i razumi, što jači.

Svi diozimatelji i organizatori petoga jubilarnoga Glasa Gradišća

Mirjani Šteiner i Rajmundu Filipoviću moderiranje je jur u krvi

Takova je bila i pobjednica predlanskoga Glasa Gradišća, Lenka Orlička iz Slovačke, ka je sa svojom jačkom *Tvoja prva djevojka* nastupala u uvodu programa, još jednoč pred nabito punom dvoranom židanskoga kulturnoga doma, 20. oktobra, u subotu. Od Mirjane Šteiner i Rajmunda Filipovića, rutiniranih moderatorov, doznali smo puno informacijov, uspješno su ispitkovali i člane žirija, u sastavu Andraša Handlera, Ferija Fellingera i Filipa Tyrana, o kriteriji naticanja, na kom prvi put su podijlene i tri pobjedničke medalije. Kako smo čuli u uvodu V. Glasa Gradišća, u povijesti ove priredbe su sve

skupa otpjevane 83 jačke, a izvodjači su bili došli iz cijeloga područja Gradišća, još i iz susjednih zemalj. Najveće hite hrvatske pop-rock scene naticatelji su predstavili svaki put po svojem najboljem znanju, a u tom su im bili na pomoć muzičari GG-banda, ki su za ovu priliku importirani iz različitih glazbenih grup Gradišća. Kratki spot pojedinoga naticatelja s predstavljanjem na hrvatskom jeziku, kusić iz originalne jačke su bili u uvodu žive izvedbe svake pjesme. Tako su te noći zablistale jur poznate, a i manje poznate zvijezde u snagi jedne izabrane melodije. Iz Petrovoga Sela Estera Šubić, Petra Kapitar, Dora

Meršić, iz Unde Nikoleta Gati i Vivien Fülöp, iz Bizonje Ivett Hegedűs i Ištvan Radak, iz Gornjega Četara Reka Hettinger, iz Hrvatskoga Židana Kata Sabo i Marko Šteiner, iz Kisega Kristina Kuzimić, iz Koljnofa Silvana Pajrić su pokazali onu stran lica, ku smo mogli većinom jur viditi pri drugi prilika njevoga nastupa, uglavnom u folklorni grupa, pjevajući uz tambure, ali u zabavni bendi. Bile su i ovput strastvene, emocionalne minu-

Apsolutni pobjednici sliva: Dora Meršić, Marko Šteiner i Silvana Pajrić

Žiri (sliva) Andraš Handler, Filip Tyran i Feri Fellingner ter publika

Tri nepozabljive trenutke od izvodjačic:

Dore Meršić

Nikolet Gati

Ivettke Hegediš

te, a kako smo se približili ka kraju naticanja, pojačao se je aplauz, došli su do izražaja i druge forme oduševljenja. Kad se je Mario Gregorić iz Austrije s vlašćimi pjesmami predstavio, jur svi su nestrpljivo čekali odluku žirija ka je zvučala ovako. Brončanu medaliju je dobio Židanac Marko Šteiner za ritmičnu makedonsku mišavinu i za zaistinu temperamentnu izvedbu, srebrno mjesto je dočekalo Petroviščanku Doru Meršić, ka je nedavno začela pjevati u petrovskoj muzičkoj formaciji Čungam. Ovput je izabrala jednu od najnovijih pjesam Magazina pod naslovom *Dušu nemaš ti da me na njoj nosiš*. Silvana Pajrić iz Koljnofa predlani je ovo naticanje otvorila kot ondašnja pobjednica GRAJAM-a (slična priredba za gradišćanske osnovnoškolare u Gornjem Četaru), a toga dana njoj je podijeljena titula i dari kot

Feri Fellingner gratulira pobjednici Silvani Pajrić

Glasu Gradišća 2012., za pjesmu *Na Balkanu* od Nede Ukraden. Za „himnom” ovoga naticanja još jednoč smo imali priliku čuti pobjedničku pjesmu, a zatim je otprta preskrajna fešta do zore, s koljnofskiimi mladimi tamburaši Štrabanci i petrovskom Pinkicom.

-Tiho-

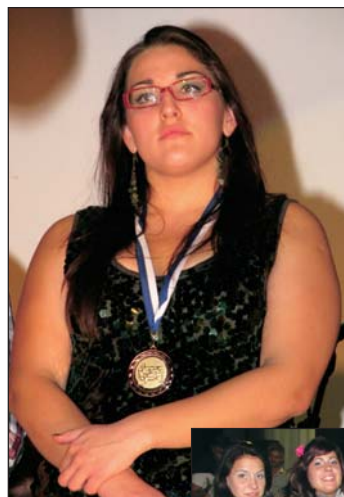

Ištvanu Radaku iz Bizonje su došle obožavateljice u posebnoj majici na kojoj piše njegovo ime, kako ga svi znaju

Najglas Gradišća – Silvana Pajrić

„Jako dobro se ćutim, jako sam uzbudjena, jer moram priznati, jako je dobar osjećaj biti Glas Gradišća”

Razgovarala: Timea Horvat

Židanska noć je okrunila mladu 16-ljetnu Koljnofku Silvanu Pajrić s titulom Glas Gradišća 2012. Svoju radost je podilila veljek za naticanjem u kratkom razgovoru i s Hrvatskim glasnikom.

Silvana, vjerujem da je ov dan u tvojem žitku, veliki dan. Ćestitam Ti! Reci mi, kako se ćutiš za ovom pobjedom?

– Jako dobro se ćutim, jako sam uzbudjena, jer moram prizna-

ti, jako je dobar osjećaj biti Glas Gradišća.

Kako će dalje ići tvoja muzička karijera s tim da od danas nosiš ovu titulu jedno ljeo?

– Ne znam je li ću u budućnosti to koristiti, ali muzika i pjevanje uvijek je bilo i bit će dio mog života.

*Kako si izabrala upravo ovu pjesmu, *Na Balkanu*, od Nede Ukraden?*

– Rekli su mi, pjevaj na Balkanu, i to je to. Otpjevala sam. Jako mi se sviđa, dobro je pjevati i biti na pozornici s ovom pjesmom.

Zato je ova drugačija melodija, nego te, ke svirate s tvojim tamburaškim sastavom Lipotice?

– Je, ali ja jako rado slušam barkakove pjesme iz juga, meni je sve blizu srca.

Kako je intenzivna bila priprema pred samim naticanjem, jer mi od toga u publiku malo znamo...

– Dobro je išlo, nije bilo tako teško, ali bilo je intenzivno. Došla sam prije tjedan dana na probu i sada sam došla dan prije da moremo skupa probati pjesmu, tako da smo, mislim, sve napravili.

Što je razlika jaćiti ovako sa živim bendom, takorekuć rock-bendom, nego s tamburami u pozadini?

– Nevjerojatno je uz živu muziku, u rock-bendu pjevati. Zaista je neopisiv osjećaj, ali ja sviram u tamburaškom sastavu, i to isto tako jako volim.

Kakovo mišljenje imaš o drugi naticatelji ki su danas s tobom skupa jaćili ovde?

– Ja mislim da su svi bili jako dobri, svaki je imao uspješan nastup i da je ove godine žiri jako težak posao imao.

Jesi li mislila u zadnjem trenutku na to da će žiri morebit tvoje ime izreći?

– Pa nadala sam se, i jako mi je dobro spalo da se je to tako i dogodilo.

Kako dalje izgleda ova noć?

– Bit će fešta, pjevat ćemo, svirati i plesati, mislim da će biti super!

Dobra će se praksa nastaviti

U serdahelsku Hrvatsku osnovnu školu «Katarina Zrinski» već jedanaesti put stigli su studenti razredne nastave zadarskoga sveučilišta, i od 18. do 25. studenoga sudjelovali u nastavi, održavali sate hrvatskoga jezika, družili se s djecom te posjetili Budimpeštu. Tijekom tjedna razmijenila su se razna iskustva odgoja i obrazovanja, a profesorica dr. sc. Smiljana Zrilić, inače koordinatorka metodičke prakse, serdahelskim pedagogima održala je predavanje o problemima poremećaja ponašanja djece.

Dr. Smiljana Zrilić održala je predavanje

Već je jedanaesta godina kako zadarski studenti zaredom svake godine posjećuju serdahelsku ustanovu radi upoznavanja hrvatskoga manjinskog školstva u Mađarskoj, pružanja pomoći u podučavanju hrvatskoga jezika, razmjenjivanja iskustva učiteljica, učitelja i budućih pedagoga u okviru stručne suradnje. Tijekom 11 godina čak se 220 studenata upoznalo sa serdahelskom narodnosnom školom, a isto toliko učenika iz Serdahela besplatno je ljetovalo u prekrasnome jadranskom gradu Zadru.

Osim toga serdahelski pedagozi svake godine odlaze na trodnevni posjet zadarskom sveučilištu. Ovu izvrsnu suradnju još 2001. godine oživile su prof. Zrilić i ondašnja ravnateljica u Serdahelu Jolanka Tišler. Dobra se praksa zadržala i Marija Bišković Tišler, ravnateljica serdahelske škole, s kolegama pokušala sve učiniti da se unatoč gospodarskoj krizi dobra suradnja nastavi. Prema riječima ravnateljice, tjedan dana boravka studenata mnogo pomaže u razvijanju znanja hrvatskoga jezika kod učenika, a i kod nastavnika. Stručno predavanje prof. Zrilić uvijek se usredotoči na aktualne teme, koje obuhvaćaju nove mogućnosti u metodici odgoja i obrazovanja.

Učenici serdahelske škole svake godine s velikim uzbuđenjem čekaju studentice i studente na nastavu, neki od njih pripreme i spomenare da u njih gosti upišu dojmove boravka u Serdahelu. Raspored tjedna uglavnom je uhodan, upočetku koordinatorka rasporedi studente po razredima, a oni tijekom tjedna održe sate od 1. do 5. razreda. Svaki put pripremaju se s nastavnim pomagalicama, koriste se pametnim pločama i drugim zanimljivostima za motivaciju. Zajedno uče nove pjesmice, čitaju jednostavne priče o kojima poslije razgovaraju i crtaju. U prvom i drugom razredu bilo je veselo. Učenici su se kroz film upoznali sa šegrtom Hlapićem, likom poznatoga hrvatskog dječjeg romana Čudnovate zgrade šegrta Hlapića, a zatim razgovarali o njemu, oslikali likove romana. U višim razredima pomoću projektoru predstavljani su nacionalni parkovi Hrvatske, znamenitosti grada Zadra, koje će za nekoliko godina moći pogledati upravo zahvaljujući suradnji dviju ustanova. Ipak je najveselije u odmoru kada se može nevezano razgovarati, pitati nešto osobno od mladih učiteljica, malo se igrati. Studenti nikada ne

Studenti među prvašima

stiču praznih ruku, ne može izostati poklon-knjiga za knjižnicu, ni za razrede paket slatkiša u kojima su izvrsni hrvatski proizvodi.

Prof. Zrilić posljednjih godina drži stručno predavanje o nekoj aktualnoj temi odgoja i obrazovanja. Prijašnjih je godina govorila o posebnim poteškoćama u razvoju djeteta, od disleksije, kalkulije do hiperaktivnosti, a ovaj put je izabrala temu „Problemi poremećaja ponašanja“. Prikazala je na koji se način mogu prepoznati pasivni poremećaji, tada kako treba surađivati s roditeljima, te da odgoj treba prilagoditi trendovima kako bi se moglo lakše približiti mladim naraštajima. Inače prof. Zrilić bila je predavačica i na nedavno održanom seminaru naših hrvatskih učitelja i odgojiteljica u Kulturno-prosvjetnom centru «Zavičaj» u Vlačićima.

Svi zajedno: studenti, nastavnici i djeca

Prof. dr. Smiljana Zrilić već više od jednog desetljeća posjećuje serdahelsku ustanovu, sa svojim optimističnim i veselim duhom uvijek ubrzo uspostavi kontakt i s djecom i nastavnici. Kako kaže, svaki put je oduševljena ljudima, serdahelskim kolegicama i kolegama i svaki put se dobro osjeća u tome pomorskom selcu:

– *Svake se godine veselim susretu, mislim da je suradnja vrlo korisna, djeca čuju izvorne govornike, a naši studenti steknu nova iskustva. Prilikom održavanja sati nije toliko važan ni sadržaj, nego da djeca komuniciraju, da nauče nove riječi. Inače su studentice i studenti četvrte godine već dobro pripremljeni za održavanje sati, iako su u Serdahelu malo drukčije okolnosti zbog znanja hrvatskoga jezika. Na satima rabe mnogo vizualnih pomagala kako bi djeca lakše shvaćala gradivo, a mlade učiteljice uvijek su posebno zanimljive za učenike –* kazala je prof. Zrilić nakon održanih sati studenata.

Tjedan nije prošao samo u nastavi, zadarski su gosti posjetili glavni grad Mađarske, pogledali zdanje Parlamenta i iznutra, posjetili Trg junaka, baziliku Sv. Stjepana, Budimsku tvrđavu te pogledali adventski sajam u Vackoj ulici.

Posljednjeg dana gostovanja zadarskih studenata učenici serdahelske škole pripremili su kulturni program i simbolične poklone. Nela, Martina, Petra, Nikolina i Lucija za naš tjednik govorile su o svojim dojmovima:

– *Bilo nam je prekrasno u Serdahelu. Bio je poseban doživljaj upoznati hrvatsku odgojno-obrazovnu ustanovu u nekoj drugoj državi. Na satima su djeca bila vrlo vesela, učiteljice su nam mnogo pomagale da prebrodimo jezične poteškoće. Posebno nam je bilo u Budimpešti, grad je prekrasan. Cijeli život ćemo pamtiti provedene dane u Serdahelu. Hvala svima koji su nam omogućili boravak u Serdahelu!*

Uspješan Zajednički program škole u prirodi

Jednogodišnji projekt suhopoljske osnovne škole i triju osnovnih škola iz Csokonyavisonte, Daranja i Lukovišća završen je svečanom priredbom 19. rujna u Tamašinu. Projekt je započeo 1. rujna 2011. godine pod nazivom Zajednički program škole u prirodi (HU-CR JOSP, Hungary-Croatia Join open-air school program), a završio 31. listopada 2012. Glavne su se aktivnosti sastojale u razmjeni učenika i nastavnika koji su provedbom planiranih projektnih aktivnosti na temu Škola u prirodi razmjenjivali znanja i iskustva. Odvijanjem kreativnih i ekoloških radionica uspoređivala su se dva obrazovna sustava te njihovi nacionalni uputnici.

Projekt „Mađarsko-hrvatski zajednički program škole u prirodi” napisala je VIDRA, Agencija za regionalni razvoj Virovitičko-podravske županije, a provodile ga dvije odgojno-obrazovne ustanove, podravska Regionalna obrazovna ustanova iz Mađarske i suhopoljska osnovna škola iz Hrvatske, ustanove koje već otprije surađuju. Europski projekt vrijedan 183.282,31 eura, od čega 155.789,95 eura financira Europska Unija, omogućio je da se suradnja između ustanova još više produbi, da se sudionici Projekta, odnosno djeca upoznaju s prirodnim ljepotama i vrijednostima pograničnog kraja, da dobiju neku vrstu poduke o zaštiti okoliša, da se sklapaju poznavanja, da učenici hrvatskog

podrijetla vježbaju svoj materinski jezik. O tim dostignućima na završnoj konferenciji govorila je Nora Balint, projektmenadžerica. Inače u Projektu je sudjelovalo 530 sudionika, od njih 460 djece od 5. do 8. razreda, ostvareno je 14 petodnevni turnusa šumskih škola u Tamašinu i deset turnusa na hrvatskoj strani. U svakoj je školi bilo sudionika i s jedne i druge strane granice, što je umnogome pridonijelo učenju hrvatskoga jezika polaznika narodnosne škole.

Na mađarskoj strani sudionici šumske škole imali su stručne programe, npr. vožnju kolima kroza šumu „Ősborókás”, bičevanje, jahanje, ručne radionice, obilazak dravske pješačke staze stručnim vodičem, upoznavanje digitalnih karata i uporabe GPS-a, biciklističku rutu u Lukovišće, obilazak hrvatske zavičajne kuće i druge programe, razonode, kupanje, športske igre, gastronomske večeri itd. Na hrvatskoj im je strani organiziran obilazak Suhopolja, posjet podrumu i jednoj poljoprivrednoj tvrtki, izlet u Višnjicu, Pustaru, obilazak NP Papuk, Jankovačkih jezera, slapova i druga zanimanja. Osim mnogih zajedničkih programa partneri Projekta obo-

gatili su se i novim školskim pomagalicama: kupljeno je 30 bicikla, kako bi učenici mogli i nadalje ići na rute u prirodu, digitalni fotoaparati, laptopi, GPS-dalekozori, projektori za dokumentiranje zapaženih vrijednosti, a u Područnoj školi Cabuni izgrađeno je i uređeno potkrovlje za šumske škole.

Na završnoj konferenciji György Rüll, ravnatelj podravske Regionalne obrazovne ustanove, i Anto Škraba, ravnatelj suhopoljske osnovne škole, izrazili su zadovoljstvo zbog dostignuća u Projektu i zahvalili svima koji su pridonijeli uspješnosti. Prema Anici Popović Biczak, nastavnice hrvatskoga jezika, Projekt je mnogo pomogao u tome da su se učenici mnogo dana mogli družiti sa svojim vršnjacima preko granice, imali priliku nevezano razgovarati na hrvatskome jeziku, a naučili su i mnogo stručnih hrvatskih izraza s područja prirode. U te svrhe izrađen je i mali rječnik što su ga sastavili nastavnici lukoviške škole.

Tijekom Projekta radala su se nezaboravna prijateljstva, koja će u budućnosti radati mnoge nove zajedničke projekte.

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fiečehaza

BUDIMPEŠTA – Nakon Gradišća budimpeštanski Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đački dom nastavlja svoju promidžbenu turneju. Naime 3. prosinca gostovali su u keresturskoj Osnovnoj školi Nikole Zrinskog i u serdahelskoj Osnovnoj školi Katarina Zrinski. U petak, 7. prosinca, HOŠIG-ovi profesori Žolt Ternak, Žuža Molnar, Klara Bende Jenjik i Ladislav Gršić posjetit će škole u Baji, Čavolju, Kačmaru i Čikeriji.

PEČUH – Pod pokroviteljstvom Grada Zagreba, Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport, Narodno sveučilište Dubrava, Dječje kazalište Dubrava gostovat će u Mađarskoj s dječjom kazališnom predstavom Luda šuma. Predstava će se odigrati 7. prosinca u 10 sati u pečuškom Kulturnoj četvrti «Zsolnay». Kratak sadržaj predstave: Ježić i Medvjedić najbolji su prijatelji. Žive u šumi koju zajedno istražuju, u njoj susreću druge životinje, promatraju prirodu, šumske pojave i prate promjene godišnjih doba. Preko njihova odnosa i reakcije na okolicu, priče otkrivaju teme poput prijateljstva i povjerenja, samoće, snošljivosti, osjetljivosti, osjećaj čuđenja svijetu i radosti života. Na Ježićevu i Medvjedićevu tragu djeca odlaze na pustolovinu života, njegovih bolesti, ljepota i tajanstvenosti. (www.matica.hr)

BUDIMPEŠTA – U subotu, 8. prosinca, u 15 sati u budimpeštanskome Dječjem i omladinskom kazalištu Kolibri (VI. okrug, Jókaijev trg 10) gostovat će zagrebačko Dječje kazalište Dubrava s predstavom Luda šuma, koja je nastala u koprodukciji s Gledališćem Glej i Federacijom iz Slovenije. Navedena je predstava na ovogodišnjem 15. Susretu profesionalnih kazališta za djecu i mlade Hrvatskog centra Assitej u Čakovcu dobila nagradu za najbolju scenografiju, najbolje oblikovanje svjetla i najbolju scensku glazbu. Predstava traje 45 minuta, nije usmena, sadrži mnogo glazbe, pa je mogu razumjeti i oni koji ne govore hrvatski.

Bizonjski tamburaši svečevali deset ljet svojega postojanja

Prvoga oktobarskoga vikenda Bizonjski tamburaši su svečevali svoje prvo desetljeće postojanja. Bivši i sadašnji kotrigi sastava 6. oktobra, u subotu, otpodne su se najprlje medjusobno družili, a uvečer su se prikdali mulatovanju s prijatelji i poznanici ter obožavatelji u okviru seoske fešte. Iako su na balu svirali koljnofski Štrabanci, na zahtjev publike i sami slavljениci su si zgrabili instrumente i u pratnji velike ovacije su izveli mali koncert.

Slavljenici na rođendanskoj fešti

Bizonjski tamburaši su pred desetimi ljeti skupastali na inicijativu nekoliko folklorošev (onda je još djelovalo plesno društvo Mladi Bizonjci). Med osnivači su bili Oršolja Ambruš, Gergely Hauptmann, Šandor Ille, Štefan Radak, Aliz Radić i Štefan Šmatović. Jedni su prošli, drugi su ostali, a treći su došli, minjali su se člani, a to je tako najprirodnije. Martina Martinšić i Ivett Hegedüs su se u međjuvrimentu priključile sviračem, a 2007. ljeta trime su još stale u red tamburašev: Klaudija Gutec, Petra Hegedüs i Bettina Vass. U zadnji ljeti na berdi svira Koljnofac, ki je posudjen od Štrabancev, Zoltan Korlat. Kako velu, on jako rado pomaže kolegarom u Bizonji. Dotični tamburaški sastav čez deset ljet je zabavljao publiku u Kemlji, Starom Gradu, Juri, Hrvatskom Jandrofu, Čunovu, Šenkovcu i Pami. Pravoda su u rodnom selu, a i u okolišni naselji stalni i rado vidjeni svirači na bilo kom programu. Svim članom je jako važno prijateljstvo sa Šenkovljani, ko jur dura kih šest ljet i ta minuli period je pun doživljajev i lipih spominkov. Od njih stalno dobivaju stručnu pomoć, za ku su im Gradišćanci jako zahvalni. Njim moru zahvaliti da prilikom jednoga posjeta u hrvatskom naselju kraj Zaprešića, mogli su snimiti i vlašću cedejku. Pravoda je šenkovljanska delegacija i ovput došla čestitati svojim tovarušom, na čelu s Renatom Turkom, takaj muzičarom i predsjednikom Mjesnoga odbora Šenkovca. Ufamo se da ovo rođendansko slavlje će još pozitivnom energijom napuniti Bizonjske tamburaše, ka će biti dovoljna za dođuća ljeta tako u svirki kot i u daljnjem djelovanju. Željimo im mnogo uspjehov!

Martina Martinšić (Tiho)

Bizonjski tamburaši su svirali i na jurskom shodišću Gradišćanskih Hrvatov

Veterani NK Sutle i petrovski seniorsi na nogometnoj utakmici

Od rezultata važnije prijateljstvo

Lanjski posjet petroviske izabrane, seniorsko-omladinske nogometne ekipe, pod peljanjem Viktora Kohuta u Šenkovcu, pravoda je rezultirao i povratni pohod veteranske nogometne ekipe NK Sutla u Petrovom Selu, 20. oktobra, u subotu. Veselu momčad s predsjednikom Mjesnoga odbora Renatom Turkom i kapitanom NK Sutle, Mirom Bukovinskim, dočekali su petrovski gostodavatelji samo korak od Austrije, kamo su jur skupa išli na objed. Ako se želji predstaviti ov kraj s povijesne strane, onda se obavezno sprohadjaju gosti u Muzej

Miro Bukovinski i Viktor Kohut, kapitani momčadi

željezne zavjese u Gornji Četar. Vlasnik, bivši graničar Sándor Goják, na jednom mjestu je sakupio relikvije zaprtosti, zato je i toliko zvanaredna i atraktivna kolekcija pod vedrim nebom s fotografijama, kartama, prospekti i orudalji iz te, ne tako daleke, prošlosti pogranične zone. Med gosti neki su pohodili i Domovinski boj pak im nije bilo toliko smišno simulirano minsko polje, ali sistem za alarmiranje vojnikov, a drugi nisu si mogli predstaviti da pod ovakovimi uvjeti su živili ljudi polag granice, u susjedstvu Austrije. Domaćin je hrvatskim gostom i njevim prijateljem ponudio i svoje vino na kušanje, pak u toj zdignutoj atmosferi smo se vratili do petroviskoga igrališća, kade je odigrana prijateljska utakmica. Na početku darbija je Miro Bukovinski prikdao domaćinom loptu prijateljstva ka će vjerojatno zajti u neku vitrinu kot dar Šenkovljanov, ali svi mjesni igrači su mogli prikzeti razne spominke. Iako su se i domaćini i gosti pošteno borili na terenu za pobjedu, srića je stala uprav tako kot i na prvom športskom spravišću, uz Petrovišćane, ki su za napornim „treeningom” objamljeni ostavili za sobom igrališće, rekši, ipak je od rezultata važnije prijateljstvo. U mjesnom restoranu u ostatku dana su se svi preputili druženju, pjevanju, pominkanju kasno do noći, pravoda u zaufanju da dođuće ljetu će se znova moći veseliti ponovnom sastanku.

-Tiho-

Pred utakmicom u Gornjem Četaru

Počast Nikoli Zrinskom

Polaganje vijenaca

U Donjoj Dubravi 18. studenoga polaganjem vijenaca obilježena je 348. obljetnica tragične pogibije Nikole Zrinskog. Poprsje bana, vojskovođe i pjesnika Nikole Zrinskog dobilo je svoje mjesto u parku koji nosi njegovo ime i smješten je u samom središtu mjesta. Vijence su položila izaslanstva iz općina Donja Dubrava i Donji Vidovec, predvođeni načelnicima Marijanom Vargom i Josipom Grivcem. Počast hrvatskom velikanu odalo je i izaslanstvo iz Budimpešte uz nazočnost keresturskih Zrinskih kadeta.

Ovoga hrvatskog bana i vojskovođu, jednog od začetnika pobune protiv Bečkog dvora, prema predaji, u Kuršanečkom lugu 18. studenoga 1664. godine, prilikom lova ubio je vepar. U stoljeće i pol koliko su bili nazočni na našim prostorima, Zrinski su ostavili mnoge i danas itekako vidljive tragove.

Tekst i snimka: *M. Grubić*

Martinje u Santovu

U organizaciji Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, već se nekoliko godina organizira Martinje povodom blagdana Svetog Martina. I ove je godine, 8. listopada, program počeo svetom misom koju je u župnoj crkvi služio santovački župnik velečasni Imre Polyák. Nakon nje ispred crkve krenula je povorka vrtićke djece i učenika škole u pratnji nastavnika i roditelja s lampionima kroz glavne ulice sela – Kossuthovom, Dózsinom i ulicom Crvene armije – do doma kulture gdje su svi oni pogoščeni čajem i masnim kruhom.

Biskup Sveti Martin (316–397) zaštitnik je vinara, vinogradara, vojnika, konjanika, gostioničara, uzgajivača konja i gusaka, hotelijera, liječenih alkoholičara, švicarske papinske garde i Francuske. Zaštitnik je i mnogo naselja, a u Hrvatskoj za svog zaštitnika uzeli su ga Beli Manastir, Virje i Čepinski Martinci. Spomen-dan se slavi 11. studenoga (Martinje), a prema običaju, tada se peče guska i krsti mlado vino.

MOHAČ – U organizaciji KUD-a „Zora”, 7. prosinca 2012. godine u Mohaču se priređuje već tradicionalna mjesečna plesačnica petkom, koju će u Kući „Duna” (Ulica Szabdaság 4–6), s početkom u 20 sati voditi Stipan Daražac, a svirat će Orkestar „Poklade”.

HRVATSKI ŽIDAN – Kazališno društvo dotičnoga sela od oktobra se pripravlja s novim kusićem. Svaki tajedan se najdu na probi na koj se vježba još jedan šalni igrokaz iz pera pokojnoga gradišćanskohrvatskoga pisca, Joška Weidingera. Komedija u dvi čini, pod naslovom *Nij' sve čemerno ča je hrvatsko*, napisana je 1998. ljeta i potribuje deset glumcev u ulogi. Redateljica je mlada učiteljica Jadranka Tot, a premijera se očekuje krajem januara, početkom februara, najprlje na domaćoj pozornici.

Dan umirovljenika u Santovu

Djeca santovačkoga Hrvatskog vrtića prikazala su dvojezični prigodni program

Samouprava sela Santova 10. listopada ove godine drugi put zaredom prigodnim okupljanjem i programom čestitala je osobama treće dobi. U još nedovršenoj, ali preuređenoj velikoj dvorani mjesnog doma kulture okupilo se domalo 200 mještana starijih od 65 godina. Dvojezični program prikazali su im dječica santovačkog vrtića i tamburaši santovačke Hrvatske škole s prigodnim stihovima, pjesmama i plesovima. Jedan od glavnih organizatora, seoski vijećnik Ilija Stipanov, obratio im se kazivanjem prigodnih stihova, a načelnik sela József Feigl prigodnim riječima. On je uz ostalo naglasio kako su starije osobe, majke i očevi, bake i djedovi, koji su svojim zalaganjem za obitelj, ali i širu seosku zajednicu, zavrjedili više pažnje, ne samo jednom prigodom nego i drugim danima godine. Druženje je nastavljeno zajedničkim ručkom i glazbenom, plesnom zabavom, a uz dobro raspoloženje okupljenih, od kojih su mnogi izrazili zadovoljstvo s ovakvom pažnjom seoske samouprave, odnosno načelnika, zastupnika samouprave i drugih mladih suseljana, koji su ovom prigodom dragovoljno pomagali u posluživanju.

Olaski Hrvati na izletu u Međugorju

U završnici natjecanja mladih talenata narodne glazbe „Fölszállott a páva” (Paun poletio) svoje mjesto osigurao je KUD Tanac izvedbom koreografije Józsefa Szávaia Podravski svatovac. Tako će KUD Tanac biti u završnici natjecanja, među deset izvođača. U četiri kategorije će se dijeliti prva mjesta sa strane stručnog ocjenjivačkog suda, a i publika će glasovanjem putem SMS-a za vrijeme trajanja izravnog televizijskog prijenosa moći nagradom nagraditi miljenike. Neka to bude KUD Tanac. Završnica je 15. prosinca u izravnom prijenosu Televizije Duna u večernjim satima, oko 18 sati i 30 minuta. Svoje mjesto u završnici 1. prosinca KUD Tanac osigurao je s najvećim brojem dobivenih bodova, 58 od mogućih 60, od stručnog ocjenjivačkog suda. U kategoriji plesnih ansambala te su se večeri uz Tanac natjecala još tri plesna ansambla koji su osvojili znatno manji broj bodova. Uz Tanac, koji je izravno ušao u završnicu, publika je glasovima u završnicu uvela i Plesni ansambl Rába.

Kada su prijave i prednatjecanja krenula u ožujku 2012. godine, na natjecanje se prijavilo 360 produkcija iz svih krajeva Mađarske i prekograničnih Mađara, s preko 2000 tisuće izvođača. Tim je veći uspjeh KUD-a Tanac. Program Televizije Duna, spomenuto natjecanje, prati više stotina tisuća ljudi diljem

Glasujmo za TANAC, 15. prosinca u završnici natjecanja „Fölszállott a páva” (Paun poletio)

Mađarske, izvan Mađarske i svijeta putem satelitskog programa Televizije Duna. KUD Tanac i ovoga puta izvrsno predstavlja Hrvate u Mađarskoj, bogatu plesnu i glazbenu baštinu, narodnu nošnju, sakupljački rad, očuvanje hrvatskih kulturnih vrijednosti na mađarskom prostoru na početku trećeg tisućljeća, kada je naglo opadanje i odumiranje hrvatske samobitnosti, i kada se spomenute vrijednosti gube u zaboravu. Prikazanim koreografijama, nastupom – uz pomoć vjernih pomagača, svirača, zanesenjaka, plesača, obitelji – pokazuje kako brojna priznanja struke nisu bila uzaludna, nego itekako poticajna, nastupi i sakupljački rad urodili su plodom, a posebice sakupljački rad među šokačkim, bošnjačkim, podravskim i bunjevačkim Hrvatima. Ono što Tanac radi, zaslužuje priznanje i HVALU. Završnica natjecanja „Fölszállott a páva” (Paun poletio), 15. prosinca, prigoda je za našu hrvatsku zajednicu da se skupi i da glasuje za Tanac, ne prepustajući ništa slučaj.

Treba glasovati za Tanac, putem SMS, po cijeni od 30 forinti jedna SMS poruka, s jednog telefona može se poslati najviše

deset poruka. Dakle 15. prosinca je Dan D, u promociji Hrvata u Mađarskoj. Stanimo uz Tanac. Nagrada publike neka pripadne Tanacu, glasovima Hrvata u Mađarskoj, glasovima političke, kulturne, društvene, vjerske i ine scene hrvatske zajednice u Mađarskoj. Ako ovu priliku za promicanje Hrvata u Mađarskoj, koju nam je izvojevao KUD Tanac, ne iskoristimo na pravi način, propustili smo još jednu priliku. Kako bi rekao Mladen Delić, bila bi to: „Velika šansa i ništa.” Stoga glasujmo svi za KUD TANAC, 15. prosinca!

Branka Pavić Blažetin

PEČUH – U organizaciji Matice hrvatske Ogranak Pečuh, Katedre za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu i Hrvatskoga kluba August Šenoa, 5. prosinca u Hrvatskome klubu održano je predavanje „Predstavljamo Hrvatsku”. Studentice druge godine kroatistike sa Sveučilišta u Pečuhu Leila Lowescher i Alisa Iljazović predstavile su tradiciju, kulturnu baštinu, slastice, glazbu Dalmacije, Slavonije i Baranje. Projekt Studenti kroatistike predstavljaju Hrvatsku nastao je na Katedri za kroatistiku pod vodstvom lektora Željka Predojevića, radi upoznavanja ljepota matične domovine.

MOHAČ – Čitaonica mohačkih Šokaca 8. prosinca 2012. Godine, s početkom u 16 sati priređuje svečanost u povodu blagdana Svetog Nikole za djecu svojih članova.

HRVATSKI BOŽIČNI KONCERT
u PEČUHU 19. PROSINCA 2012. U 19 SATI
KONCERTNA DVORANA „KODÁLY”

Zvijezda večeri
OLIVER DRAGOJEVIĆ
„RADUJTE SE NARODI...”
SUDELUJU

POKROVITELJ:

- dr. Zsolt Páva, gradonačelnik Pečuha
- Mišo Hepp, predsjednik HDS-a
- Ljiljana Pancirov, generalna konzulica RH u Pečuhu

ORGANIZATORI:

- Udruga baranjskih Hrvata
- Jozo Hari, zastupnik grada Pečuha
- Jozo Solga

Uzlaznice se mogu naručiti:
Hrvatski vrtić – 7623 Pečuh, Nagy L. király útja 4.
Hrvatska škola – 7624 Pečuh, Sziget út 97.
Mobil: +36 20/583-3365, 30/459-1897
Email: hrs.somogy@vipmail.hu • hari.jozsef@gmail.com

Zenski pjevački zbor „August Šenoa”

Mladi tamburaški sudionici tamburaškog tabora u Orfuu

Zenski pjevački zbor „Korjeni”

Scenska umjetnica Petra Grišnik

KUD „Ladislav Matulek”

Hrvatska samouprava Županije Somogy • Zajednica podravskih Hrvata • Udruga baranjskih Hrvata • Hrvatska samouprava Pečuh • Matica hrvatska Ogranak Pečuh, Hrvatska samouprava Županije Baranje • Udruga hrvatskih vinogradara u Mađarskoj • Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krležić

HRVATSKI